

MONITOR WARSZAWSKI.

W WARSZAWIE DNIA 5. GRUDNIA 1825. ROKU W PONIEDZIAŁEK.

Dostrzeżenia meteorologiczne w Warszawie.

		Cieplomierz R.	Barometr.	Wiatr.	Stan Nieba.
Dnia 3 Grudnia	Zrana . . .	Stopni zimna . . - 5	Cali 27 linii 6,0	Południowo-wschodni Południowo-wschodni Południowo-wschodni	Śnieg pruszy. Chmurno. Chmurno.
	Popołudniu . .	Stopni zimna . . - 1	„ — 7,5		
	Wieczorem . .	Stopni ciepła . . + 5	„ — 4,0		
4	Zrana . . .	Stopni ciepła . . + 3	Cali 27 linii 4,5	Południowo-zachodni Południowy Południowy	Chmurno. Chmurno. Chmurno.
	Popołudniu . .	Stopni ciepła . . + 7	„ — 3,3		
	Wieczorem . .	Stopni ciepła . . + 7	„ — 3,2		

Kommissya Województwa Mazowieckiego.

Zawiadomiona przez Kommissarza Obwodu Sochaczewskiego, iż zarządzona na dniu 31 Października r. b. minus licytacja na entrepryzę wybrukowania drugiey połowy rynku w mieście Wiskitkach dla braku konkurentów do skutku nie przyszła, zarządziła Kommissya Woiewódzka nowy termin do teyże licytacji na dzień 22 Grudnia r. b. na godzinę 10 z rana w którym takowa przed Kommissarzem obwodu w mieście Wiskitkach w biurze tamiecznego burmistrza odbywać się będzie.

Położenie w téy połowie rynku 1402 sążni kwadratowych obszerny bruku kamieniami już na ten cel przygotowanymi, wedle sporządzonego anszłagu, kosztować ma złp. 4369 gr. 20 i od téy summy minus licytacja się zacznie, chcący zatem licytować winien będzie złożyć na Vadium zł. 1092 gr. 12 $\frac{1}{2}$; o innych warunkach powiąć można wiadomość w biurze Kommissyi Woiewódzkiej, u Kommissarza Obwodu Sochaczewskiego i Burmistrza miasta Wiskitek.

w Warszawie dnia 23. Listopada 1825 r.

Rada Stanu Prezes w Zast: *Koźuchowski.*
Sekretarz Jeneralny, *Filipecki.*

Kommissya Województwa Mazowieckiego.

Z powodu iż zarządzona na dniu 28 Października r. b. minus licytacja na Entrepryzę wystawienia w Mieście Łowiczu murowanego Ratusza, rozebranie starego, i zabudowań po wikaryuszach na Złotyeh polskich 45,542 gr. 3 $\frac{1}{2}$ oszacowana, do skutku nie przyszła, Kommissya Woiewódzka przeto do powtórnego odbycia téy Licytacji w Łowiczu przed Kommissarzem Obwodu Sochaczewskiego przeznaczyła termin na dzień 20 Grudnia r. b. o godzinie 10 z rana. Następnie wzywa chęć mających podięcia się téy Entrepryzy, aby opatrzeni w Vadium Summę złp. 5,361, wynoszące, w dniu, godzinie i miejscu oznaczonym znajdować się chcieli. — O warunkach do Licytacji ułożonych powiąć można wiadomość w Biurze Kommissyi Woiewódzkiej, i u Kommissarza Obwodu Sochaczewskiego.

(Podpisy iak wyżej.)

Kommissya Województwa Mazowieckiego.

Podaje do publiczney wiadomości: że w Biurze Kommissarza Obwodu Łęczyckiego, w mieście Łęczycy na dniu 19. Grudnia, r. b. odbędzie się minus licytacja na reparacyą Kościoła, Dzwonnicy, Koźnicy i oparkanienia Cmentarza we wsi Siedlcu,

których to Budowli koszta Anszlagami wyrachowane, ogólnie summę Złp. 3398 gr. 6 wynoszą, każdy zatem, chęć podięcia się takowey Antrepryzy mający, w terminie naznaczonym zgłosić się zechce, do Kommissarza Obwodu rzeczzonego, za poprzedniem zaopatrzeniem się w Vadium zwartey części summy Anszlagowey wyrównywaiące, lub w inną iakowę poręką, żadnemu powątpiewaniu nieulegaiącą, gdzie zarazem Anszlagi i rysunki wymienioney budowli, oraz warunki do minus licytacji przeyrzeć będzie mógł.

w Warszawie dnia 24. Listopada 1825 r.

(podpisy iak wyżej.)

W A R S Z A W A.

— Pestanowieniem JO. Xięcia Namiestnika Króleskiego, zostali mianowani Mecenasami przy Sądzie Naywyższey Instancyi Król. Pol. JPPP. Jan Alojzy *Owidzki*, Józef *Mędrzecki* i Józef *Paschalski* Adwokaci.

— Wyszedł z druku Nr 21 *Rozrywek dla Dzieci* w którym znajduje się dokończenie Dziennika Franciszki *Krasińskiej*; dołączona jest rycina wyobrażaiąca też Fran. *Krasińską*, iéy Małżonka Królewicza i ich córkę późniéy *Xżnę Carignan*. — Ponieważ na tym Nrze kończy się czwarte półrocze *Rozrywek dla dzieci*, Osoby chcące prenumerować daléy, raczą się zgłosić do wiadomych Kolektorów tak w Warszawie iak i po Woiewództwach, lub też do mieszkania Wydawcy.

— Pan *Jwanowicz Mekold* w przyszłym tygodniu, ma zamiar pierwszy raz okazać ciekawe doświadczenia w Sali Teatru narodowego.

— Do 9 Gimnazyów w Galicyi, przybyło od roku 1817 ieszcze 4, to jest w *Sączu*, *Bochni*, *Tarnopolu*, i drugie we *Lwowie*, a do istnącego naówczas iednego tylko Instytutu filozofii w *Czerniowcach*, przybyło dwa w *Przemyslu* i *Tarnopolu*. W *Przemyslu* jest oraz Seminarium Rzymsko-Katolickie. Uniwersytet lwowski ma tyle słuchaczów, iż dla braku miejsca w salach, trzeba było podzielić uczniów filozofii na dwa oddziały. Cesarz Jmć Austryacki mając sobie tę okoliczność przedstawioną, zezwolił na utrzymanie podwóynéy liczby nauczycieli filozofii.

— We Lwowie na tamteyszym Polskim Teatrze po kilkakroć w tym czasie dano z powszechnem zadowoleniem Publiczności, nową Operę Czarodzieyską, oryginalnie napisaną przez Dyrektora Teatru *J. N. Kamińskiego*, pod tytułem *Twardowski*, do której ułożył muzykę Pan *Józef Adlenczek*.

— W ciągnieniu 5téy klasy 28éy loteryi klassycznéy Królestwa Polskiego, rozpoczętém dnia 2 b. m. i r. naywyższa wygrana złotych 200,000 padła na Numer 26,486.

— W Ciągnieniu 623 loteryi liczbowey Królestwa Poiskiego odbytém dnia 5 b. m. i r. wyciągnięte zostały Numera w następującym porządku: 77, 40, 66, 35, 50.

PRZYIECHALI (dnia 3 i 4 Grudnia).

Naynberger kupiec z Frankfurtu — Denisow Alexander malarz z Drezna — Sobolewska Józefa Ministrowa z Osuchowa — Klobnschowski Ignacy Marszałek z Raciejowic — Markow kuryer z Petersburga — Chodynicki Leon Inżenier z Grodna — Lorentz Franciszek Sekr. Gub. Państwa Austr. ze Lwowa — Körner kupiec z Gdańska.

WYIECHALI (dnia 3 i 4 Grudnia).

Lewiński Xawery Prezes Trybunału do Pultuska — Szamota Walery obyw. do Suchy — Walicki Alexander Hrabia do Małej wsi — Witkowski Michał obyw. do Ujazdu — Wulfers Amalia obyw. do Potyczy — Zagórski Karol obyw. do Błędowa — Radziwill Michał Xięże do Czemiernik — Zabłocki Dominik obyw. do Międzyrzycza.

z Petersburga 6 (18 List.)

Nayiaśnieysza Cesarzowa Matka wczoray przybyła do stolicy; powrot Cesarzowey Jmci uprzedzili kilka dniami J. C. M. Wielki Xięże MIKOŁAY i Wielka Xżna ALEXANDRA, tudzież J. C. M. Wielka Xiężna HELENA.

— Budownictwo morskie znacznie postępuje w Finlandyi; nowe okręty bardzo dobrze budowane, wysłano w r. b. do Lubeki, i spodziewać się należy, iż niedługo przestaną używać Finlandczycy bark bezpokładowych, na tyle niebezpieczeństw wystawionych, które ledwie że mogły być assekrowane.

— Donoszą z Theodozyi pod dniem 10 Października. Czas zimny i dżdżysty od półtora miesiąca trwaiący szkodliwy był winobranii r. b. tak iż ani obfite ani też w gatunku dobre nie było. Lecz temperatura takowa dogodna jest bardzo dla siewów ozimych, około których zabrano się teraz z naywiększą czynnością aby wynagrodzić szkody roku zeszłego zrządzone przez szarańczę, od której spodziewamy się być wolnemi w roku przyszłym. — Mimo pory dość późnéy przybył tu w tych dniach statek z Samsonu, bawełną i innemi towarami ładowany.

— Wydano urządzenie dla dyrekcji teatrów Cesarskich które N. Pan rozkazał przywieść do skutku ukazem z dnia 3. Maia. Oto są główne korzyści udzielone

podług tego urzãdzenia autorom i tłumaczom sztuk dramatycznych. 1.) Prawo własności autora rozciąga się do dwóch stolic nawet gdyby jego sztuka była wydrukowana. 2.) Autor Komedyi, Tragedyi, lub Drammatu wierszem w trzech aktach lub więcéy, ma prawo do całego przychodu drugiego wystawienia swojej sztuki. 3.) Autor podobnych sztuk prozą lub tłumacz, ma toż samo prawo po odrzuceniu kosztów reprezentacyi; 4.) Autor Komedyi, dramatu lub wodewilu w trzech aktach prozą, lub w jednym akcie wierszem, ma prawo do przychodu z trzeciej reprezentacyi po odrzuceniu kosztów reprezentacyi; 5.) inne nagrody autorów, tłumaczy i kompozytorów muzyki, mogą wynosić od 200 do 1000 rubli, prócz wielkich oper które są umieszczone w drugiej klasie. 6.) Autorowie sztuk czyniących zaszczyt scenie rossyjskiej, mają wniesienie wolne. Rozumie się że Autorowie i tłumacze odbierają nagrody przeznaczone w tym tylko przypadku, gdy ich sztuki dyrekcyja osądzi że są godne wystawienia i gdy je dobrze przyymie publiczność.

— W miesiącu Sierpniu i Wrześniu wyprawiono z Rygi 207,294 pudów lnu, 5406 p: pakul lnianych, 63,145 beczek nasienia lnianego, 174,083 p: konopi, 13,529 p: pakul konopnych, 1229 beczek nasienia konopnego, 21,610 tuzinów desek, 8445 belek sosnowych ociosanych lub okrągłych, 128 masztów od 17 do 26 palmów grubości mających, 3928 czetwerti pszenicy, 4929 cz: ięczmienia, 2582 cz: owsa, 3400 flaszek balsamu Rygskiego i przeszło za 100,000 rubli drzewa. Wartości tych towarów wynosi 8,865,629 rubli.

— *Dziennik prowincyi Bałtyckich* wyciągnął z gazety lettyckiej (Inflantskiej) Doktora *Watson* następującą wiadomość o Kurlandyi do czego *P. Watson* zbierał materiały przez 29 lat.

Kurlandya ma powierzchnię 473 mil kwadratowych, na 54 mil wzdłuż a 30 w szerz; linia graniczna ma 154 mil długości. W okolicach Mittawy ziemia jest płaska a w innych miejscach wszędzie znajdują się wzgórki a nawet góry. Ziemia najwyżniejsza jest na granicy Litewskiej i ma 60 mil kw. przestrzeni. Dwie piąte części okryte są lasami obejmując w to krzaki; 23 mile kwadratowe zajmują bagna, 300 jezior, 118 strumieni z których 42 rzuca się w *Aa*, 35 w *Windawę*, 6 w *Dzwinę* a 33 w morze. Podług ostatniego spisu liczba mieszkańców wynosi 384,789 z których 361,162 religii Luterskiej (141 Kościołów) i 23,627 innych wyznań (19 Kościołów). Jest w Kurlandyi 11 miast, 10 miasteczek, 8 slobod; liczba ich mieszkańców wynosi 30,000, reszta ludności mieszka po wsiach. Biorąc ogół powierzchni, będzie 812 ludzi na milę kwadratową; lecz wyłączwszy lasy jeziora i bagna, znajdziemy 1500 dusz na milę. Kurlandya dzieli się na 5 powiatów i 34 parafiy. Jest w niej 694 Folwarków, z tych 172 należy do Korony; 270 młynów, z tych 60 wiatraków; 1852 Karczemi; 22,439 domów co czyni 13 do 14 osób na dom jeden. (*Dz. Pet.*)

z Frankfurtu 23 Listopada.

— Sławny autor niemiecki, Radca legacyi *Richter*, znany pod imieniem *Jean Paul*, umarł dnia 14 Listopada w Bayreuth.

— Posiedzenia komitetów oszczędności w Munich odbywają się ciągle i trwają regular-

nie 5 do 6 godzin pod prezydencyą Jego Króleskiej Mości. Przedewszystkiem ma być zniesiona loterya. Wydział skarbowy podał w rocznym budżecie czystego z niej zysku milion zł., lecz może jeszcze przynosi 170 do 200,000 zł. więcéy. — Mundury wyższych stopni wojskowych i t. d. nie będą tak kosztowne, urzędnicy zaś cywilni których hafty są tak bogate nie będą nosić żadnych mundurów. Czarna suknia będzie odąd prostą galową suknią. Mówią nakoniec że instytut paziów będzie zniesiony, przez co oszczędzi się wiele kosztów. Większa część paziów składała się z synów ministrów, Jenerałów i t. d. i wchodziła w 18 roku do wojskowej lub do cywilnej służby. W pierwszej otrzymywali rangę poruczników z dodatkiem gaży od dworu. W drugiej pobierali stipendia od 600 do 800 zł. rocznie, uczało się w akademiach, a po ukończeniu nauk otrzymywali cywilne posady. (*G. B.*)

— *Gazeta polityczna* wychodząca w Munich donosi z Würzburga pod dniem 15 Listopada co następuje. „Wskutek najwyższego rozporządzenia, aby ile możności ograniczyć straż wojskowe, ściągnięto w tutejszem mieście 14 straży wojskowych, rozstawianych przed wielą publicznymi gmachami“ — Pisze dalej z Ratyzbony z dnia 8 Listopada: „Król Jmé raczył (dnia 5 b. m.) nayłaskawiej pozwolić na przywrócenie w Ambergu teologicznej sekcyi w Licenm (od roku zniesionej). Będzie więc w moc tego niedługo uroczyste otwartą w Ambergu. (*D. A.*)

— Dowiadujemy się, że Ministrowie Angielscy chcą namówić Xięcia Kumberland, brata Króleskiego, bawiącego teraz w Londynie od powrotu swojego z Francyi, a żeby obrał sobie mieszkanie w Hanowerze z całą rodziną swoją. Od wielu lat Xięże ten mieszkał w Berlinie, gdzie pojął za żonę Xiężniczkę *Solms*. Jego nieprzerwany i długi pobyt w krajach obcych niepodobał się mocno Anglikom; i można było postrzegać to w czasie ostatniego posiedzenia Parlamentu, na którym różne pociski wymierzone zostały przeciwko temu Xięciu z powodu powiększenia pensyi dla niego, żądanej ze strony Rządu. Zapewniają że Hrabia *Münster* ma zlecenie zachęcić Xięcia Kumberland do obrania sobie w Hanowerze stałego pobytu. Pan *de Münster* jest Ministrem Sekretarzem Stanu Króla Angielskiego do Spraw Hanowerskich. (*Dr. bl.*)

z Brukselli 20. Listopada.

— Dnia 30 Czerwca z. r. wynosił niedobór w administracyi naszych wschodnio-indyjskich osad 2,151,000: Od lat sześciu dochód nie wystarczał. Dochody wynosiły w roku 1823, 21,889,883 zł. wydatki 22,115,133 zł. Już dnia 5 Kwietnia r. b. nakazano indyjskiemu rządowi wiele oszczędzeń i polecono poprzestać na lat 5 wystawiania wszelkich publicznych budowli. Wjädomo że nowo uprojektowana pożyczka ma być środkiem dla wspomżenia naszych zamorskich posiadłości. (*G. B.*)

— *Dzienniki Niderlandzkie* prowadzą z sobą wojnę która przerwała ich uwielbienie Kollegium filozoficznego. Oto jest próbka ich polemiki: „Rozprawiamy w kilku posiedzeniach uczonych kto jest nierozumniwszy czy *Dziennik Gandawski* czyli *Oracle*. *Dziennik* pod tytułem: *Przyjaciel Króla* ma filozofią staenną, ciemną śmiałość, nienawiść władzy i miłość pieniędzy. *Dziennik Belgii* wychodzi

z swojej nicości dopiero wtenczas gdy Baron S. raczy go opłacić. My zaś, mówimy *Dziennik*, mniemamy że z tym stemplem i z tego kruszcza robią drobną monetę bieżącą dla użytku Karczem.“

Oracle który ma słuszne powody do twierdzenia, twierdzi że na te ucziwości literackie oburzono się powszechnie w Brukselli. (*Et.*)

z Turynu 7. Listopada.

— Wiadomość że pałac Uniwersytetu w Genua oddany był jako własność Jezuitom, nie jest dokładną. Pałac ten wystawiony przez Członka domu *Durazzo*, który został Jezuitą, należał w istocie do tego towarzystwa, które przedsięwzięło kroki do odzyskania dawniej własności. Lecz aż dotąd rzecz nie jest rozstrzygnięta.

— N. Król Sardyński powróciwszy do swoich krajów przybył do Genuy 6. t. m. Zadowolony z postępowania swojej eskadry przed Tripolis raczył dekretem datowanym z Modeny ozdobić najznamienniejszych Officerów krzyżem Ś. Maurycego i przysądził im pensye od 200 do 1500 fr.

— Czytamy w *Notizia del Giorno*: Odkopywania przedsięwzięte przez Hrabiego *Biondi* na posadzce dawnego miasta *Tusculum*, przyniosły naysympatyczniejsze owoce. Już kilka ulic odkryto jako też bramę miasta utrzymującą się na kolumnach żłobkowanych; w krótko odkrył wodociąg i fontannę publiczną, teatr i łaźnie. Płaskorzeźby, napisy, malowania al fresco, ściągają uwagę uczonych. Hrabia *Biondi* zamierza wydać ich opis, z figurami tych ważnych odkryć.

Wiadomości z Grecyi.

— Poniższe dwa listy z Alexandryi świeżo w Wiedniu odebrane przez Tryest, potwierdzają wiadomość o wyściu pod żagle połączonej egipsko-konstantynopolańskiej floty z pomienionego portu, w celu udania się do Morei:

— Z *Alexandryi* 17. *Października*. — „Dziś zrana wyszła pod żagle flotta Kapudana baszy i większa część egipskiej floty; przez cały dzień odpływały statki; jutro wydzie reszta pod żagle. Wszystkie statki zbierają się w niewielkiej odległości od tego portu, dla popłynienia razem do Morei. Niewiadomo jeszcze w którym miejscu flotta wylądnie, iedni mniemają że niedaleko Missolunghi, dla zmuszenia, przez danie posiłków morzem, tego stanowiska do poddania się; iednak wątpię aby to było prawdą i sądzę że prędzej stanie na kotwicach przy Nawarynie.“

— Z *Alexandryi* 18. *Października*. — „Dnia wczorayszego przez cały dzień wychodziły z naszego dawnego portu pod żagle wszystkie wojenne statki tureckie egipskiej floty, i wiele statków przewozowych. Dziś z rana wypłynęła reszta floty wraz z pozostałymi jeszcze przewozowymi statkami. Wyprawa składa się z następujących okrętów: 1 okręt liniowy; 20 fregatt i korwett; 45 brygów i golett; 1 parny okręt o trzech działach, zakupiony w Londynie przez baszę egipskiego i osadzony Anglikami; 10 palnych statków, tu zbudowanych; 70 statków przewozowych.“

„Liczna ta i we wszystko dostatecznie opatrzona flotta zostaje całkiem pod wodztwem Kapudana baszy; pod jego rozkazami są: Kapudan - Bey, Patrona Bey i Reala Bey (Iszy 2gi i 3ci Admirał floty.) i *Moharreni Bey*, wielkorządca Alexandryi, zięc naszego baszy, dowódzca egip-

skiéy flotty. J Wice-gubernator Alexandry, *Bital-Aga*, popłynął także na iednym okręcie należącym do téy flotty.

„Wojsko będące na pokładzie téy wyprawy wynosi 8,500 głów, dobrze wyćwiczonéy piechoty, i 900 jazdy; w ogóle 9,400 ludzi mających wzmocnić wojsko Ibrahima baszy. Jeżeli się do tego policzy artylleryą, pociągi i t. d. natenczas ilość wojska wziętego na okręty wyniesie 10,000 ludzi.“

„Pomiędzy wspomnionemi wojennemi statkami znajdujesię 12 do 13 okrętów barbaryjskich.“ (Dos. Aus.)

— Podług wiadomości odebranych ze Smirny, wymieniono nakoniec obudwóch Baszów, *Selim* i *Ali* (nieprawnie zatrzymanych) za syna Beia Mainy i niektórych innych Greckich dowódców, którzy w ciągu téy kampanii częścią w Nawarin, częścią w innych miejscach dostali się w niewolę turecką; dnia 29 Października przybyli do Smirny na angielskiéy fregacie *Cambrian*, pod kapitanem *Hamilton*. *Cambrian* wyjdzie zamtąd pod żagle do Korfu, dla przyjęcia tamże nowego angielskiego Posła przy wielkiéy Porcie, Pana *Strangford Canning*, i zawiezienia go do Dardanellów. (D. A.)

Hydryocka gazeta (*Przyjaciel Ustaw*) wychodzi znowu po czterotygodniowéy przerwie, (od 29 Sierpnia do 30 Września). Redakcyja tego pisma podaje za przyczynę tego opóźnienia słabość dwóch pierwszych drukarzy; lecz podług powszechnych wiadomości, zawieszenie to z innych nastąpiło powodów.

Obadwa numera *Przyjaciela Ustaw*, które otrzymaliśmy, są z daty 30 Września i 7 Października. Numer 145 zawiera rozporządzenie wydane dnia 15 Sierpnia w Napolu przeciwko *emigracyom*. Sami tylko przeszło sześćdziesiątletni ludzie, kobiety i młodzieńcy mający około lat 16, mogą w obecném niebezpieczeństwie, i to nawet za pozwoleniem władz miejscowych, udać się w podróż. Rozporządzenie to opiera się na mocy ustawy już poprzednio wydanéy 1822 r., podług której przestępca zostaje zbezczeszczoney, i utracą wszelkie prawa obywatelskie.

Numer 147 z dnia 7 Października zawiera następującą pod d. 22 Września wydaną ustawę, tyczącą się *wprowadzenia konskrypcyi*.

Rząd tymczasowy Grecyi.

Ponieważ pomnożenie regularnego wojska jest naywłaściwszym środkiem do ustalenia niepodległości Grecyi, i gdy to pomnożenie może tylko nastąpić prawném rekrutowaniem, za pomocą spisu ludności, Ciało naradcze stanowi co następuje:

1. W całym Państwie Greckiém ma być zaciąg do wojska podług spisu ludności, w stosunku iednego człowieka od sta dusz z każdego miasta, miasteczka lub wsi. Żołnierze powinni mieć lat od 18 do 30.
2. W miejscach gdzie liczba mieszkańców nie przenosi sta, ostatni nłamek, przewyższający 50 dusz, liczy się za całe 100 i dostawia iednego żołnierza; miejsca zaś nie mające 50 dusz nie dostawiają żadnego.
3. Zaciąg odbywa się losami, które ciągną wszyscy krajowcy od 18 do 30 roku a od tego prawa nie jest wyięty, chyba że dostawi zastępcę na swoje miejsce w przepisany wieku, który los nie został wyciągnięty.
4. Wyięci są z pod konskrypcyi synowie iedynacy, i osoby które dowiodą fizycznę słabość.

5. Z popisowych żołnierzy wychodzi corocznie $\frac{1}{3}$ z każdéy prowincyi losem, i $\frac{1}{3}$ bywa zapelnioną, tak dalece że co trzy lata całe regularne wojsko będzie odnawiane.

6. Ta odpustka nie jest przeciw obowiązująca, lecz ci którzy chcą pozostać, są szczególniéy w służbie uważani.

7. Officerowie obowiązują się na trzy lata służby i nie należą do trzeciego losowania. Lecz jeżeli chcą wyśdź po trzech latach ze służby, otrzymują i swój stopień wojskowy i $\frac{1}{3}$ część pensyi.

8. Niniejsza Ustawa ma być podana do wiadomości i umieszczona w Kodexie ustaw. Napolu 22 Września 1825 r.

Prezes, Panutzo Nothara.

Sekretarz Jlny: *Jo. Skandalidy*.

Potwierdza się:

Prezes ciała wykonawczego:

Jerzy Conduriotti.

Sekretarz Jlny *A. Maurocordato*.

— Podług wiadomości z Korfu otrzymanych dnia 31 Października wszystko było w Missolunghi na dawnéy stopie; mniemano iednak, nawet pomiędzy Grekami, że dowódca tamtejszego wojska oblegającego, *Reschid Mehmed Basza*, nie myśli w bierzeżniejszem zwyczaiowi Turków w obecnéy porze roku powrócić do domu, lecz prowadzić dalszą kampanię nawet i w zimowych miesiącach; i dla tego to zdawało się, że Seraskier kazał poczynić przygotowania do postawienia stałego mostu na rzece *Achelous* (Aspropotamos) dla ułatwienia i zabezpieczenia swoich związków z postronnemi prowincyami, z których niekiedy odbiera posiłki.

Dnia 18 Października wyjechał do Napolu di Romania, Neapolitański Jenerał *Rossarol*, (sławny w Messynie) z swoimi pięciu synami, i w towarzystwie Amerykani na nazwiskiem *St. George* który w Zante dwa lata mieszkał. Popłynęło tamże poprzednio przed kilką tygodniami 26 osób wysłanych z Paryzkiego Philhelleńskiego Komitetu, pomiędzy którymi znajdował się francuzki Pułkownik *Arnaud*, syn znanego Radey stanu (za rządu Bonapartego) *Regnaud de Saint Jean d'Angely* i wielu innych officerów od artylleryi.

— Jeżeli można dać wiarę żeglarskim wiadomościom otrzymanym w Tryescie, d. 11 List., flotta turecka wysadziwszy oddział wojska przy *Sudzie* (w Kandyi) stanęła na kotwicach w *Navarin* w pierwszych dniach Listopada. (Dos. Austr.)

z Madrytu 13 Listopada.

— Pod administracyą tymczasowego Rządu sprawiło duchowieństwo, iż z opłacanych poprzednio krajowi 30 milionów realów (2 miliony talarów) ta opłata została o $\frac{1}{3}$ zmizona. P. *Zea*, będąc przy sterze Rządu, rozpoczął pracę, aby te podatki na dawną stopę przywrócić, a Xiążę Infantado ciągnął dalej tę czynność i przedłożył ją doradczéy Juncie. Ta Junta jest od dnia 6 b. m. bardzo czynną, a téy posiedzenia bywają teraz dłuższe iak dawniéy.

— Sędzia *Herrero Prieto*, który miał wywodzić instrukcyą ze wszystkich współników spisku *Bessiera*, został d. 8 b. m. powołany do Króla do Eskuryalu, gdzie po kilka razy miewał u Monarchy posłuchanie. Od czasu iak powrócił do Madrytu, podwoił, iak się zdaie, swoją czynność. Zapewniają, mówi *Dziennik Sporów*, iż wydano nowe rozkazy do aresztowania, w skutek wykrycia z aktów których mu sam Król udzielił.

— Miały na nowo wybuchnąć rozruchy w Guadalaxera i Briluega; lud złożył w niektórych miejscach władze miejskie z urzędu. Wysłano wojsko do wielu okolic.

— W Salamance przyaresztowano 12 osób na folwarku, w którym one codziennie miewały swoje tajemne posiedzenie; zaprowadzono je do Valladolid. Oni to mieli ułatwiać skrytą korespondencyą naszym liberalistóm do Portugalii, dla przesłania iéy zamtąd do Londynu.

— Mówią, donosi *Dziennik Sporów*, że mimo tego poseł francuzki nalega o udzielenie amnestyi; nawet Xiążę Infantado nie ma być przeciwko temu. Panuje w Ministerstwie zupełna iedność; oczekują na powrót Pana *Ugarte* z Turynu, który jest tegoż zdania co i Xiążę Infantado.

— W Sewilli wypuszczono na wolność wiele uwięzionych osób. Sekretarz *Gordon* ma tylko domowy areszt. (G. B.)

z Paryża 23 Listopada.

— Król Jmć zakupił od Xięcia *Barbon* pałac zwany *Mały Luxemburg*. Pałac ten oddany będzie na uposażenie Izby Parów, czyli właściwiéy na rzecz korony, do której to uposażenie, iakkolwiek oddzielne, należy. Cena kupna, oprócz ciężarów, wynosi 575,000 franków.

— Pewien dziennik uczynił sobie zabawkę, ogłaszając trwożące wieści o polityce zagranicznych Mocarstw, których potwierdzenie upatrywał w mowie Nuncyusza mianéy w imieniu ciała dyplomatycznego do Króla, w dzień iego Imienin. Twierdzenia te są bezzasadne; wszyscy którzy słyszeli tę mowę, wiedzą że bardzo jest zaspokajającą względem życzliwości Monarchów dla Francyi, i uważano w niéy iedynie pochwałę dostojnego charakteru Monarchy, (Et.)

— Miasto Lugdun zbierać będzie owoca stósunków handlowych które zaprowadzone zostaną między Francyą a nowém Cesarstwem Brazylskiém. Wziętość iaką nabyły nasze materyie i hafty pozyska im pierwszeństwo we wszystkich krajach Ameryki południowéy. Już obstalunki zrobiono przed uznaniem niepodległości, a chorągiew przeznaczona dla miasta *Bahia* zrobiona było u P. *Leger* haftarza z Lyonu.

— *Monitor* ma 1800 prenumeratorów; *Dziennik Sporów* 12,000; *Gazeta codzienna* 6000; *Konstytucyonista* 17,000; *Kuryer francuzki* 3000; *Dziennik handlowy* 1900; *Biała Chorągiew* 1,100; *Dziennik Paryzki* 2500; *Gazeta francuzka* 2000; *Aristarque* 900; *Gwiazda* 3000; *Sternik* 800.

— Z powodu ostatnich zmian kursu papierów publicznych, dziennik *Etoile*, broniąc Minsteryum, umieścił następujące uwagi:

Powiększenie ilości złota i srebra musi koniecznie zrządzić zmiznienie iego ceny względem wszystkich innych towarów, i ten oczywisty skutek miało odkrycie kopalni amerykańskich w XVI i XVII wieku; tu doświadczenie przychodzi na pomoc rozumowaniu. — Złoto i srebro, chociaż użyteczne, nie stanowią bogactw narodowych; iako towaru, użycie ich przystoi tylko zbytkowi; iako moneta są tylko środkiem zamiany, a w tém użyciu wartość swoją biorą iedynie z użyteczności swojej iako towar. A tak widzimy że kredyt korzystnie je zastępuje, i gdyby te kruszce nie mogły być służyć do pożytecznego użycia lub do zbytku, nie byłyby za monetę wybrane.

Cena kruszców zależy więc od ich konsumpcji, i od ich obfitości uważanej względnie innych towarów. Kraj bogaty ma więcej zbytku i może więcej drogich kruszców konsumować; ich obfitość może także upowszechnić się konsumpcją, a niżenie ich ceny nie może być w bezpośrednim stosunku z powiększeniem się ich ilości.

Im czynniejszą staje się cyrkulacja, tym więcej potrzebuje monety złoty i srebrny, zwłaszcza w kraju gdzie jest ograniczony kredyt publiczny, i tym więcej zmniejsza obfitość tych metalów w ich użyciu. Moneta potrzebna do cyrkulacji kraju, jest więc prawdziwą konsumpcją złota i srebra; im więcej ich używa, tym więcej ta cyrkulacja towarzystwo kosztuje. Pod tym względem kredyt publiczny, jeżeli nie przeładowywa cyrkulacji papierowemi pieniędzmi i jeżeli tylko ściśle potrzebom zadasyć czyni, jest prawdziwą oszczędnością.

— Karol Dupaty, członek Instytutu, ieden z najbieglejszych snycerzy naszych czasów, umarł w tych dniach w Paryżu. Cały świat zna jego *Wenus Genitrix*, jego *Ajaxa*, jego *Oresta prześladowanego od Eumenidów*, w ten czas gdy *Klytemnestrę zabija*. Te trzy dzieła mogą być policzone do najważniejszych i najznakomitszych w dzisiejszym rzeźbiarstwie.

— Pisma publiczne umieściły *Prospekt* zakładu, który zdaie się powinien zastąpić na powszechną pochwałę. Panna Julia *Lefebre de Saint-Jostenood*, przedsiębierze założyć Kantor główny Zlecen dla dostarczania wszelkich przedmiotów służących do nabożeństwa Katolikom, do ozdoby ich Kościołów i strojenia Ołtarzy. Mogą być do tego przedsięwzięcia przybrane osoby, któreby chciały przyjąć spółkę handlową podług zasad ogłoszonych przez założycielkę: akcja kosztuje 500 franków. Kantor ten będzie kupował, bądź na swój rachunek, bądź na rachunek każdego dającego zlecenie, wszelkie przedmioty które mają iakikolwiek związek z religią katolicką; będzie także wyrabiał ozdoby swojego wynalazku i na niektóre takie postara się o patent swobody. Będzie założona malarnia do wystawienia obrazów których kościoły potrzebują. Co tylko się tycze stroju Duchownych będzie dostarczane. Kredyta trzech miesięczne i dalsze aż do roku udzielane być mogą Seminarjom i Kościołom.

— W Caen wynaleziono rękopisma sławnego Huet (Huetius) Biskupa z Avranches, tudzież obszerną jego korespondencją. Huet napisał w r. 1709 przeszło dwadzieścia tysięcy listów w przedmiotach naukowych; w tym więc szacownym zbiorze znajdują się w znacznej liczbie własnoręczne listy Bossueta, Fenelona, Scudery, Królowy Krystyny, Grewiusza, Vossa, Leibnica, Puffendorfa, i innych najznakomitszych osób wieku Ludwika XIV. Prócz listów w języku łacińskim wielkiego Delfina (Syna Ludwika XIV.) odkryto także własnoręczny rękopism tego Xięcia, który w języku łacińskim i francuskim ułożył. Skarby te literackie oddane będą do druku.

— Proces Dzienników *Constitutionnel* i *Courrier Français* już się rozpoczął. W przyszłym Nrze umieścimy o nim obszerną wiadomość.

z Londynu 19 Listopada

— Szybkość przepisana dla pocztowych

wozów jadących na północ, wynosi teraz na godzinę 10 mil angielskich ($2\frac{1}{2}$ niemieckich.)

— Mówią, iż Dyrektorowie angielsko-mehikańskiego towarzystwa górniczego, otrzymali iako dotychczasowy dochód 30,000 piastrow, wybitych w mehikańskiéy mennicy.

— Pomiedzy osobami które się udały do Króleskiego iadmużnika, aby otrzymały na Boże Narodzenie udział z dobroczynności Monarchy, znajduie się stara słabowita 82 letnia kobieta, siostrzenica sławnego Jenerała *Wolfa*.

— Dnia 14 b. m. Pan i Pani *Graham* odprawili nadpowietrzną żeglugę w Plymouth. Wiatr zapędził balon na morze. Gondola była miotana po wód powierzchni i zanurzana. Statek morski przybył z 10 ludźmi na pomoc. Udało się maytkom pchwycić za sznury balonu i zabrać do łodzi dwoie Aeronautów, którzy się mocno ściskali, i raczej martwi niż żywi byli. Gdy się to stało, ucięli sznury, i balon wzbiwszy się w niezmierną wysokość, wziął kierunek ku francuzkim brzegom. Zanim statek przybił do lądu, Pani *Graham* iak trup wyglądała. Użycie właściwych środków powróciły iey przeciw życie, a podług ostatnich doniesień była zupełnie już zdrową. Balon znalazły późniéy rybackie statki na morzu, i sprowadziły go do Plymouth.

— Znaleziono niedawno w Oxford, niedaleko kościoła, na 18 stóp głębokości w ziemi, małą złotą *kuficką* monetę. Zachowała się iak najlepší i ma po obu stronach napisy w dawnych arabskich literach, używanych za czasów Mahometa. Ten rodzaj monety wprowadzili najpierw do Hiszpanii Saraceni, około 713 roku.

— Księgarz *Carlisle*, który musiał długo siedzieć w więzieniu za rozszerzanie pism bezbożnych, odzyskał nakoniec wolność.

— Według doniesień z Lima z dnia 15 Lipca, Jenerał *Rodil*, sławny dzielną i uporną obroną twierdzy Callao przeciw całej połączonej lądowej i morskiej sile Peru i Kolumbii, przywiedziony wreszcie do ostateczności, nyrzał się zmuszonym podać warunki kapitulacyi i pisać w tym celu do Jenerała dowodzącego blokadą:

„Callao dnia 27 Czerwca 1825. Osada w Callao ma zamiar kapitulować z dowódcą wojsk Kolumbijskich i Peruańskich, pod warunkiem, jeżeli iey wolno będzie wyiść z honorami wojskowemi, i własność swoją tak w gotowiznie iako też wręczach zatrzymać; nadto aby iey wolność osobista zaręczona była i iak najspieszniéjsze przewiezienie do Europy; pod tymi warunkami Jenerał *Rodil*, dowódca Osady ze strony króleskiej, na wydanie twierdzy zezwała. (podp:) *Rodil*.”

Propozycje te posłane zostały natychmiast Jenerałowi *Sucre*, stojącemu na czele znakomitego oddziału wojsk kolumbijskich w Potosi w wyższym Peru; po nieiakiém wahaniu się zostały przez niego odrzucone, z powodu, iak słyhać, iż twierdza i tak poddać się musi wkrótce dla braku żywności i chorób pomiedzy osadą. Jednakże późniéy nieco miały być na nowo rozpoczęte okłady miedzy Jenerałem *Rodil* a Pułkownikiem *Alvarez*.

— Gazeta wychodząca w Barbados donosi, że Hawana jest blokową przez 22 francuzkie wojenne statki (pomiedzy którymi znajdują się 5 liniowych okrętów.)?

— Rząd z Buenos Ayres przesłał kongressowi notę dotyczącą się kongressu generalnego w Panama.

Ta nota oznajmia że zajmują się zaprowadzeniem zwierzchności mający czuwać nad wszystkimi stanami Ameryki południowej, dla kierowania niemi w tém co się dotycze ich polityki zewnetrznej, i dla zagodzenia kłótni, któreby miedzy niemi powstać mogły.

Rząd czyni uwagę, że mu już podobny plan proponowano, na który nie chciał zezwolić i przydaie, że iego mniemanie w tym względzie nie zmieniło się w cale.

Nota kończy się oświadczeniem, iż rząd życzy sobie zachować z innemi krajami przyjacielskie stosunki, i w tym celu podae kongressowi projekt do prawa, któryby upoważnił władzę wykonawczą: 1) do zawarcia z innemi stanami Ameryki traktatów odpornych dla utrzymania ich niepodległości i traktatów handlowych; 2) do wysłania na kongress generalny pełnomocnych ministrów, aby dopełnić celu zamierzonego projektem do prawa.

— Zdaie się rzeczą pewną, że Pan *Alaman*, Minister Spraw zagranicznych w Mehiko, podał dymissyą Prezydentowi. Ten Statysta, powszechnie szacowany, sprzykrzył sobie dyplomatykę, i trudnić się chce iedynie rzędem swoich Kopalni. Jest to wielka strata dla kraju i dla handlu zagranicznego którego był Opiekunem. Po nastąpieney dymissyi Pana *Alaman* cło na towary angielskie zostało powiększone.

— Odbyła się installacya nowego Lorda Prezydenta miasta Londynu. Po obrzędzie nastąpił, w przepysznej sali Guildhall, bankiet na dwa tysiące osób, na którym znajdował się Xiąże *Sussex*, brat Króleski, niektórzy Ministrowie Króla Jmci, Posłowie zagraniczni Niderlandzki i Portugalski i osoby najznakomitsze z miasta Londynu. Sala była pełna Dam bogato ubranych. Chcąc dać wyobrazenie téy uczy przytoczyć tu należy wyszczególnienie potraw, zastawianych na pięciu oddzielnych stołach:

380 waz zupy żółtawej, 200 butelek ponczu, 90 sztuk drobiu rozmaitego, 25 indyków pieczonych, 40 gotowanych w sosie z ostryg, 45 półmisków zwierzyny, 100 półmisków bażantów i kuropatew, 50 szynek marynowanych, 36 pasztetów z gołębi, 18 pasztetów francuzkich, 42 tortów, 72 ciast Sabaudzkich, nie licząc mięsiwa grubego we wszelkim gatunku. Wety odpowiadały téy całej wystawności, i samych Ananasów było 140 funtów.

W zaproszeniach nie powodowano się duchem stronnictw, Xiąże *Sussex* rozmawiał z Hrabią Liverpool, Pan Brougham pił z Panem Peel. Wszystkie dawne urazy i przypomnienia utopiono w winie. Xiąże *Sussex* mówił tylko o przywiązaniu iego całej dostojnej Rodziny do ludu angielskiego.

— Przed siedmiu lub ośmiu laty (iako donosi *Staar*) podięta się kompania Angielskich Kapitalistów opatrywać Paryż w wodę, tym samym właśnie sposobem iako czyni w Londynie hydrauliczne towarzystwo. Jey Agentem był sławny Inżynier *Brunel*, ten sam, który teraz podziemną drogę pod Tamizą buduié; rząd francuzki przyjął go bardzo uprzeymie, lecz oświadczył mu razem, iż żaden francuzki Minister niepochwali tego przedsięwzięcia jeżeli rury żelazne potrzeba będzie z Anglii sprowadzać. Jego przedstawienia, że francuzkie kuźnice zaledwieby mogły dostarczyć najmniejszych podziałowych rurek, nie niepomogły; a tak zamiar nieprzyszedł do skutku.